

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Vaidoto g. 115, LT-45390 Kaunas, tel. (8 37) 45 47 17,
el. p. administracija@kaunovsb.lt, www.kaunovsb.lt

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2018 M. ATASKAITA**

Ataskaitą parengė Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos skyriaus visuomenės sveikatos specialistė Edita Stundytė

KAUNAS, 2019

TURINYS

ĮVADAS.....	3
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS DEMOGRAFINĖ SITUACIJA.....	4
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS.....	7
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFILIS.....	13
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ.....	13
IŠVADOS.....	17
REKOMENDACIJOS.....	18

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas – visuomenės sveikatos būklės stebėjimas, duomenų apie sveikatą veikiančius rizikos veiksnius rinkimas, kaupimas, sisteminimas ir analizė.

Pagrindinis visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje dokumentas – Lietuvos sveikatos programa (LSP), kurioje nustatyti nacionaliniai sveikatos stiprinimo veiklos tikslai ir uždaviniai, siekiami sveikatos rodikliai, kurie būtini norint įgyvendinti Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Programoje iškeltas 1 strateginis tikslas, 4 tikslai bei jų uždaviniai. LSP iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, kurį sudaro 51 rodiklis, geriausiai apibūdinantys LSP siekinius.

LSP strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2018 m. ataskaitoje aprašomi pagrindiniai visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai, kurie geriausiai atskleidžia, kaip įgyvendinama Lietuvos sveikatos programoje iškelti tikslai ir uždaviniai. Pateikiamos rekomendacijos, kaip būtų galime spręsti iškilusias visuomenės sveikatos problemas mieste. Rodiklio reikšmė kasmet leidžia vertinti rodiklio pokyčių kryptį ir aprėptį savivaldybėje, rodiklio reikšmės atitiktį savivaldybės išsikeltam siekiniui, palyginti savivaldybės rodiklio reikšmę su Lietuva.

Ataskaita parengta vadovaujantis Higienos instituto sveikatos informacijos centro parengtais leidiniais: „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m.“ ir „Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos 2019 m.“. Taip pat panaudoti Higienos instituto bei Lietuvos statistikos departamento duomenų bazių rodikliai.

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Kauno miesto savivaldybėje, kaip ir daugelyje Lietuvos savivaldybių, gyventojų skaičius 2018 m. mažėjo. Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, Kauno mieste 2018 m. vidutiniškai gyveno 287 559 gyventojai, 2968 žmonių mažiau nei 2017 m. (1 lentelė). Kauno mieste nuo 2015 m. iki 2018 m. gyventojų sumažėjo 4,2 proc. (12 043 gyventojais). Visoje Lietuvoje per minėtą laikotarpį gyventojų skaičius sumažėjo 3,7 proc. (103 367 gyventojais).

1 lentelė. Vidutinis metinis gyventojų skaičius Kauno mieste ir Lietuvoje 2015–2018 m.

Metai	Kauno miesto savivaldybė	Lietuva
2018	287 559	2 801 543
2017	290 527	2 828 403
2016	295 268	2 868 231
2015	299 602	2 904 910

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

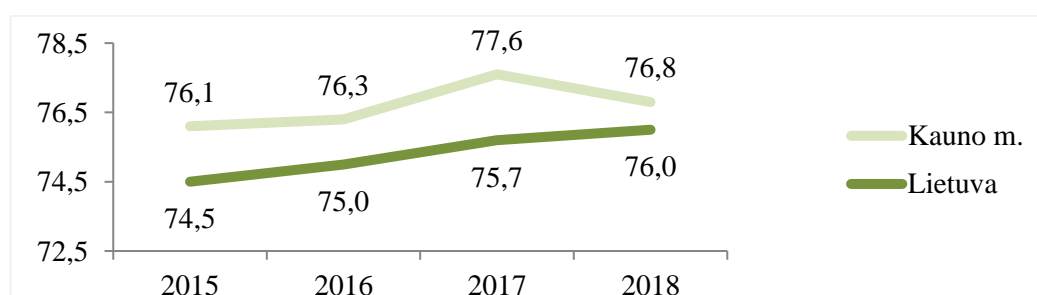
Iš visų Kauno miesto savivaldybėje 2018 m. gyvenusių žmonių, vyrų dalis buvo 43,89 proc., o moterų – 56,11 proc. Pagal amžiaus grupes, Kauno miesto savivaldybėje 2018 m. daugiausia gyveno 18–44 metų amžiaus gyventojų, mažiausiai iki 17 metų (2 lentelė).

2 lentelė. Kauno miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2013–2018 m., proc.

Amžiaus grupės	Metai					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gyventojai 0-17 metų amžiaus	17,28	17,18	17,17	17,18	17,2	17,31
Gyventojai 18–44 metų amžiaus	36,71	36,56	36,31	35,93	35,54	35,36
Gyventojai 45–64 metų amžiaus	26,56	26,52	26,46	26,5	26,55	26,47
65 metų amžiaus gyventojai	19,46	19,75	20,07	20,38	20,71	20,86

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Nuo 2017 m. iki 2018 m. Kauno miesto gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė sumažėjo nuo 77,6 metų iki 76,8 metų Lietuvos gyventojų vidutinė tikėtina gyventojų trukmė tuo pačiu laikotarpiu padidėjo 0,3 metais (1 pav.).

1 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kauno mieste ir Lietuvoje 2015–2018 metais

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

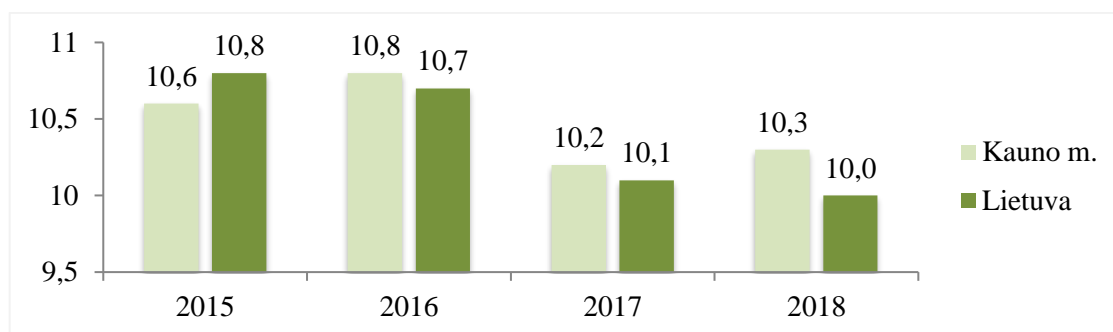
Visoje Kauno miesto apskrityje vyrų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2014–2018 m. laikotarpiu padidėjo nuo 70,78 metų iki 71,83 metų, o moterų nuo 80,18 metų iki 81,04 metų. Bendra vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kauno apskrityje 2014–2018 m. laikotarpiu padidėjo nuo 75,76 metų iki 76,73 metų (3 lentelė).

3 lentelė. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Lietuvoje ir Kauno apskrityje 2014–2018 m. pagal lytį

Lytis	Vietovė	Metai				
		2014	2015	2016	2017	2018
Vyrai ir moterys	Lietuva	74,59	74,47	74,83	75,69	75,91
	Kauno apskritis	75,76	75,15	75,63	76,38	76,73
Vyrai	Lietuva	69,13	69,14	69,49	70,70	70,92
	Kauno apskritis	70,78	69,85	70,24	71,24	71,83
Moterys	Lietuva	79,88	79,63	80,00	80,38	80,60
	Kauno apskritis	80,18	79,97	80,57	80,98	81,04

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

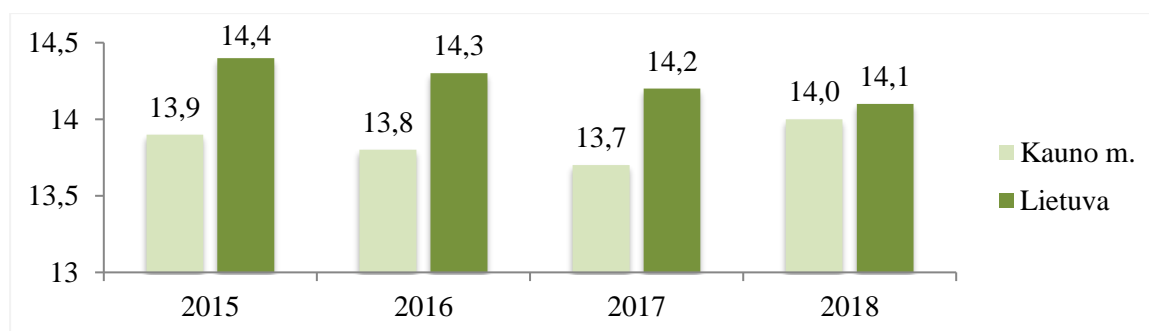
Remiantis Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, 2015–2018 m. Kauno mieste gimstamumas svyravo ir 2018 m. siekė 10,3/1000 gyv. Lietuvoje analizuojamu laikotarpiu gimstamumas mažėjo ir 2018 m. siekė 10,0/1000 gyv. (2 pav.). Iš viso Kauno mieste 2018 m. gimė 2960 vaikai.

2 pav. Gimstamumo rodiklis 1000 gyventojų Lietuvoje ir Kauno mieste 2015–2018 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Kaune 2018 m. iš viso mirė 4035 asmenys. Remiantis Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, bendras Lietuvos mirtingumo rodiklis nuo 2015 m. mažėjo. Kauno m. stebima mirtingumo mažėjimo tendencija iki 2017 m., o 2018 m. rodiklis padidėjo ir siekė 14,0 atv./1000 gyv. (3 pav.).

3 pav. Mirtingumo rodiklis 1000 gyventojų Lietuvoje ir Kauno mieste 2015–2018 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

2014–2018 m. Kauno mieste vyrų mirtingumas buvo didesnis nei moterų. Lyginant su 2017 m., 2018 m. vyrų mirtingumo rodiklis Kaune sumažėjo ir siekė 1452,49 atv./100 000 gyv., o moterų – padidėjo ir siekė 1364,63 atv./100 000 gyv. (4 lentelė).

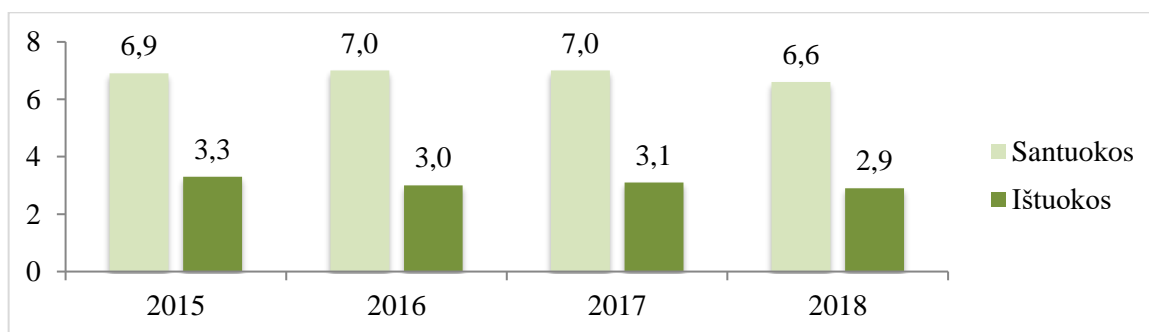
4 lentelė. Mirtingumas pagal lytį 100 000 gyventojų Lietuvoje ir Kauno mieste 2014–2018 m.

Lytis	Vietovė	2014	2015	2016	2017	2018
Vyrai	Kauno m.	1351,41	1498,77	1509,54	1445,79	1452,49
	Lietuva	1488,39	1534,38	1538,95	1478,15	1467,40
Moterys	Kauno m.	1215,52	1301,13	1270,80	1303,43	1364,63
	Lietuva	1273,81	1355,92	1342,82	1368,81	1365,36

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Lietuvoje pagrindinės mirties priežastys 2018 m. buvo kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. Pagrindinės mirties priežastys Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, Kaune 2018 m. kaip ir Lietuvoje buvo kraujotakos sistemos ligos, nuo kurių mirė 57,0 proc. gyventojų, piktybiniai navikai, nuo kurių mirė 21,6 proc. gyventojai bei išorinės mirties priežastys, kurios mirties priežastimi tapo 5,4 proc. Kauno miesto gyventojų.

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, santuokų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, Kaune 2018 m. lyginant su 2017 m. sumažėjo ir siekė 6,6/1000 gyv. Taip pat minėtu laikotarpiu sumažėjo ir ištuokų skaičius (2,9/1000 gyv.) (4 pav.).

4 pav. Bendras santuokų ir ištuokų skaičius 1000 gyventojų Kauno mieste 2015–2018 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rutiniais metodais ir per atrankinę apklausą surinktų savivaldybės pagrindinių rodiklių reikšmės vaizduojamos taikant „šviesoforo“ principą (nuo geriausiojo žalio, per geltoną prie blogiausiojo raudono). Vadovaujantis šiuo principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į 5 grupes (po 12 savivaldybių kiekvienoje grupėje).

Rodiklių reikšmės stulpelinėse diagramose suskirstytos į grupes, pagal kurias savivaldybės yra vertinamos:

- – 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos **žalia spalva**;
- – 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, žymimos **raudona spalva**;
- – likusių 36 savivaldybių rodiklio reikšmės žymimos **geltona spalva**.

Savivaldybes žymint spalvomis, vertinamas ne rodiklio dydis, bet reikšmė, kadangi mažas rodiklis ne visada atspindi gerą situaciją ir atvirkščiai, didelis rodiklis ne visada rodo blogą situaciją. Pagrindinių rodiklių savivaldybėje analizės ir interpretavimo tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, įvertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste, ir kokių intervencijų/priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus.

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiami pagrindinio sąrašo rodikliai suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje pateikiamas savivaldybės rodiklis 2017 m., trečiajame – 2018 metų reikšmė su rodyklėmis, kurios nurodo 2017–2018 metų laikotarpio rodiklio teigiamą arba neigiamą kitimą, ketvirtajame – rodiklio reikšmė Lietuvoje, penktajame – minimali reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, šeštajame – maksimali reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, septintajame – savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės rodiklio vietos tarpe visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

5 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2017 m.	Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
1.	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	77,6	76,8 ↓	76,0	69,9	78,6	1,01
2.	Išvengiamas mirtingumas (proc.)	28,2	27,6 ↓	30,5	24,6	41,0	0,90
1 TIKSLAS. SUKURTI SAUGESNĘ SOCIALINĘ APLINKĄ, MAŽINTI SVEIKATOS NETOLYGUMUS IR SOCIALINĘ ATSKIRTĮ							
1.1 Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą							
3.	Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	24,4	18,1 ↓	24,4	0,0	96,6	0,74
3.1	Standartizuotas mirtingumo dėl savižudybių rodiklis (X60-X84) 100 000 gyv.	24,4	17,5 ↓	23,8	0,0	75,7	0,74
3.2	Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyv.	22,0	25,7 ↑	42,1	19,2	81,1	0,61
4.	Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyv.	83,3	70,8 ↓	69,1	35,2	220,2	1,02
5.	Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.	1,6	1,6 =	3,3	0,3	8,7	0,48
6.	Ilgalaikio nedarbo lygis	1,7	1,9 ↑	2,2	0,3	8,2	0,86
7.	Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.	-12,6	-4,3 ↓	-5,3	-23,7	8,4	0,81
1.2 Sumažinti socialinę ir ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu							
8.	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	85,0	76,2 ↓	93,4	41,8	203,0	0,81
8.1	Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis (V00-Y89) 100 000 gyv.	90,5	74,2 ↓	91,0	46,2	192,4	0,82
9.	Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 vaikų	93,7	83,9 ↓	148,9	57,4	339,9	0,56
10.	Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.	19,0	18,9 ↓	25,4	3,2	91,0	0,74
11.	Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji+recidyvai)	28,6	29,2 ↑	37,9	0,0	88,4	0,77
11.1	Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (tik nauji atvejai)	24,4	26,8 ↑	32,9	0,0	88,4	0,81
2 TIKSLAS. SUKURTI SVEIKATAI PALANKIĄ FIZINĘ DARBO IR GYVENAMĄJĄ APLINKĄ							
2.1 Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą							
12.	Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.	170	184,7 ↑	150,7	104,9	212,0	1,23

5 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

2 TIKSLAS. SUKURTI SVEIKATAI PALANKIĄ FIZINĘ DARBO IR GYVENAMĄJĄ APLINKĄ							
2.1 Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2017 m.	Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
13.	Asmenų žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.	1,6	0,7 ↓	0,9	0,0	3,9	0,77
14.	Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	48,7	48,7 =	67,1	45,3	125,9	0,73
15.	Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.	96,7	89,3 ↓	74,9	0,0	140,9	1,19
2.2 Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį							
16.	Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W00-W19) 100 000 gyv.	2,1	2,1 =	5,5	0,0	19,6	0,38
16.1	Standartizuotas mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyv.	1,8	2,3 ↑	5,5	0,0	19,6	0,42
17.	Mirtingumas dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyv.	16,9	17,4 ↑	16,1	0,0	38,1	1,08
17.1	Standartizuotas mirtingumas dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyv.	15,9	16,0 ↑	15,3	0,0	32,6	1,05
2.3 Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių							
18.	Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	5,9	7,0 ↑	8,0	0,0	25,4	0,88
18.1	Standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	6,0	6,9 ↑	7,9	0,0	26,3	0,87
19.	Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	2,8	3,1 ↑	3,0	0,0	19,2	1,03
20.	Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyv.	33,7	43,8 ↑	58,9	29,3	136,3	0,74
2.4 Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą							
21.	Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui	516,0	34 174 ↑	1 010	63	34 382	33,84
22.	Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams (proc.)	91,4	91,14 ↓	-	-	-	-

5 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

2.4 Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą							
Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2017 m.	Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
23.	Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams (proc.)	88,8	88,6 ↓	-	-	-	-
3 TIKSLAS. FORMUOTI SVEIKĄ GYVENSENĄ IR JOS KULTŪRĄ							
3.1 Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą							
24.	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11-F12, F14-F16, F19, X41-X42, X61, X61-X62, Y11-Y12), 100 000 gyv.	2,1	2,4 ↑	3,0	0,0	34,9	0,80
24.1	Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11-F12, F14-F16, F19, X42, X61, X61, X62, Y11, Y12), 100 000 gyv.	2,2	2,6 ↑	3,1	0,0	24,8	0,84
25.	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, G40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) 100 000 gyv.	20,0	17,0 ↓	18,1	0,0	46,5	0,94
25.1	Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu (E24.4, F10, G31.2, G40.5, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, P04.3, X45, X65, Y15) 100 000 gyv.	20,1	17,3 ↓	17,7	0,0	45,1	0,98
26.	Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai), 100 000 gyv.	47,8	60,5 ↑	85,8	3,9	442,1	0,71
27.	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	173,3	168,9 ↓	189,9	49,8	415,9	0,89
28.	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	134,3	130,1 ↓	166,8	32,5	359,2	0,78
3.2 Skatinti sveikos mitybos įpročius							
29.	Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	40,2	43,2 ↑	36,7	11,7	73,5	1,18
4 TIKSLAS. UŽTIKRINTI KOKYBIŠKĄ IR EFEKTYVIĄ SVEIKATOS PRIEŽIŪRĄ, ORIENTUOTA Į GYVENTOJŲ POREIKIUS							
4.1 Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais							
30.	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyv.	30,4	32,2 ↑	32,5	20,0	64,9	0,99

5 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2017 m.	Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
31.	Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyv.	6,8	8,1 ↑	6,9	4,1	10,0	1,17
4.2 Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą							
32.	Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	1,6	1,6 =	2,0	1,2	6,2	0,80
33.	Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv.	13,3	13,6 ↑	7,2	2,6	13,6	1,89
34.	Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	10,4	10,3 ↓	9,1	6,5	11,3	1,13
35.	Neteko galios nuo 2018-01-01	-					
36.	Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (visi)	4,5	4,8 ↑	6,1	0,0	17,2	0,79
36.1	Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji atvejai)	1,4	2,1 ↑	3,1	0,0	13,9	0,68
37.	Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.	2,9	3,5 ↑	2,2	0,0	5,1	1,59
4.3 Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą							
38.	Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų kūdikių	3,4	3,0 ↓	3,4	0,0	16,5	0,88
39.	2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	90,9	89,4 ↓	92,1	83,0	99,5	0,97
40.	1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina), poliomielito ir B tipo Haemophilus influenzae infekcijos skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	92,6	91,5 ↓	92,3	70,0	97,7	0,99
41.	Tikslinės populiacijos (6–14 m.) dalis, dalyvavusių vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.	11,4	11,1 ↓	14,5	5,7	52,7	0,77
42.	Vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	15,9	16,6 ↑	18,9	7,5	28,3	0,88

5 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Rodiklis		Kauno miesto rodiklis 2017 m.	Kauno miesto rodiklis 2018 m.	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Kauno miesto ir Lietuvos rodiklio santykis
43.	Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 gyv.	1,9	2,9 ↑	4,4	0,0	15,8	0,66
4.4 Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę							
44.	Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyv.	783,1	800,2 ↑	782,5	418,4	1372,3	1,02
44.1	Standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) rodiklis 100 000 gyv.	715,4	718,6 ↑	744,5	619,5	1059,0	0,97
45.	Mirtingumas nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C97) 100 000 gyv.	287,4	302,5 ↑	286,6	188,5	407,6	1,06
45.1	Standartizuotas mirtingumas nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C97) 100 000 gyv.	268,8	282,2 ↑	274,7	219,6	347,1	1,03
46.	Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.	139,1	170,1 ↑	191,0	95,5	610,5	0,89
46.1	Standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyv.	126,2	153,1 ↑	181,8	83,8	485,7	0,84
47.	Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	88,6	77,3 ↓	56,6	26,9	112,0	1,37
48.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	57,2	56,5 ↓	50,2	13,8	71,7	1,13
49.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje	54,4	53,4 ↓	52,7	28,9	72,0	1,01
50.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje	62,0	59,2 ↓	53,1	28,6	66,0	1,11
51.	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje	38,4	39,0 ↑	42,9	26,2	61,4	0,91

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PROFILIS

Iš visų pateiktų pagrindinių rodiklių savivaldybėje reikšmių Kauno miesto savivaldybėje palyginimo su atitinkamu Lietuvos vidurkiu rodikliu matyti, kad į žaliąją zoną pateko 15 rodiklių, o į raudonąją 8 rodikliai iš 51 rodiklio (6 lentelė). Likusios rodiklių reikšmės patenka į vidutinę, geltonąją zoną.

6 lentelė. Kauno miesto visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių žaliaji ir raudonoji zonos

Žalioji zona	Raudonoji zona
<ul style="list-style-type: none"> • Išvengiamas mirtingumas • Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv. • Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv. • Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv. • Mirtingumas dėl išorinės priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv. • Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 vaikų • Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv. • Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (nauji+recidyvai) • Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv. • Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W00-W19) 100 000 gyv. • Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) • Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv. • Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui • Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje • Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje 	<ul style="list-style-type: none"> • Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv. • Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv. • Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui • Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais • Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius • Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv. • 2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys, proc. • Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

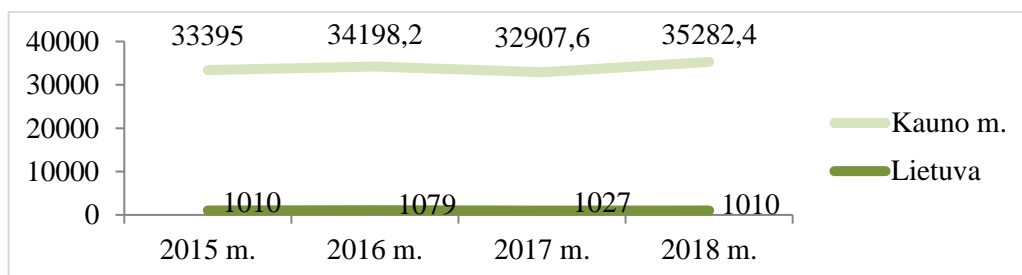
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras iš visų pagrindinių rodiklių savivaldybėje, kurie patenka į raudonąją grupę, detaliam analizei pasirinko prasčiausią Kauno miesto rodiklių situaciją rodančius rodiklius:

1. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui;
2. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.;
3. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, 2015–2018 m. į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekis, tenkantis 1 km² Lietuvoje buvo stabilus ir siekė apie 1000–1100 kg/km². Tuo pačiu analizuojamu laikotarpiu Kauno mieste šis rodiklis stipriai viršijo Lietuvos rodiklį ir siekė apie 33400–35300 kg/km² (5 pav.).

5 pav. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 km²

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Statistikos departamento duomenimis, daugiausiai 2018 m. Lietuvoje, taip pat ir Kauno mieste, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių buvo dujinių ir skystųjų medžiagų, lakių organinių junginių bei anglies monoksido (6 lentelė).

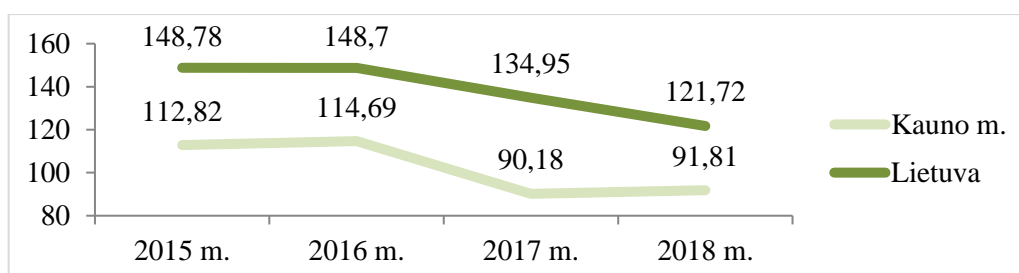
6 lentelė Teršalai išmetami į aplinkos orą iš stacionarių šaltinių Lietuvoje ir Kauno mieste 2018 m., t

Vietovė	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakūs organiniai junginiai	Fluoras ir kt. teršalai
Kauno m.	172,38	5 198,15	85,54	713,92	3 167,21	1 216,67	14,81
Lietuva	3 535,12	62 421,03	11 023,84	8 493,05	25 462,99	13 963,27	3 477,71

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis

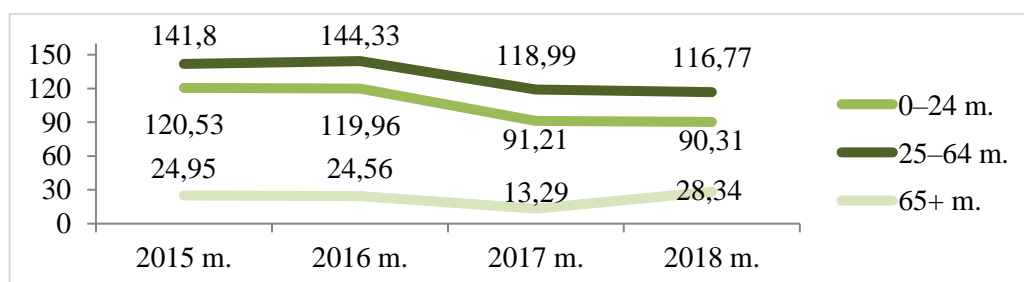
Higienos instituto duomenimis, 2015–2018 m. tiek Kauno mieste, tiek Lietuvoje yra stebimas sergamumo lytiškai plintančiomis ligomis (A50–A64) sumažėjimas. Visu analizuojamu laikotarpiu sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis 100 000 gyventojų Kauno mieste buvo mažesnis lyginant su bendru Lietuvos vidurkiu (atitinkamai 91,81 atv./100 000 gyv. ir 121,72 atv./100 000 gyv.) (6 pav.).

6 pav. Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis (A50–A64) 100 000 gyventojų 2015–2018 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

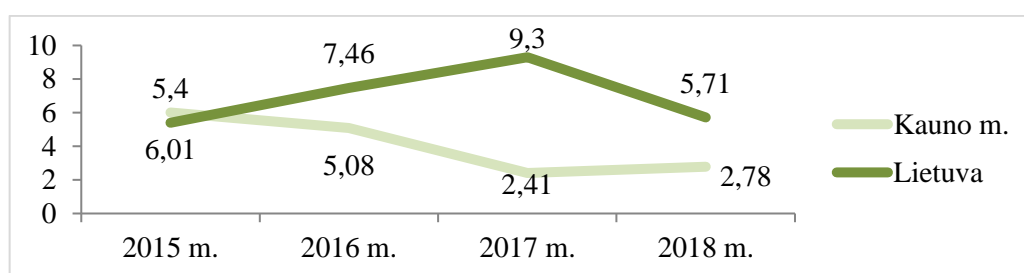
Analizuojant Kauno miesto gyventojų sergamumą lytiškai plintančiomis ligomis pagal amžiaus grupes matyti, kad didžiausias sergamumas 2015–2018 m. buvo 25–64 m. amžiaus grupėje, mažiausias vyresnių nei 65 m. amžiaus grupėje. 2018 m. stebimas sergamumo sumažėjimas 0–24 m. ir 25–64 m. amžiaus grupėje, o vyresnių nei 65 m. amžiaus gyventojų grupėje – padidėjimas (7 pav.).

7 pav. Sergamumas lytiškai plintančiomis ligomis (A50–A64) 100 000 gyventojų 2015–2018 m. Kauno mieste pagal amžiaus grupes

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, sergamumas ŽIV Lietuvoje iki 2017 m. augo ir siekė 9,3 atv./100 000 gyv., tačiau 2018 m. sumažėjo iki 5,71 atv./100 000 gyv. Kauno mieste sergamumas iki 2017 m. mažėjo ir siekė 2,41 atv./100 000 gyv., tačiau 2018 m. stebimas šio rodiklio didėjimas (2,78 atv./100 000 gyv.) (8 pav.).

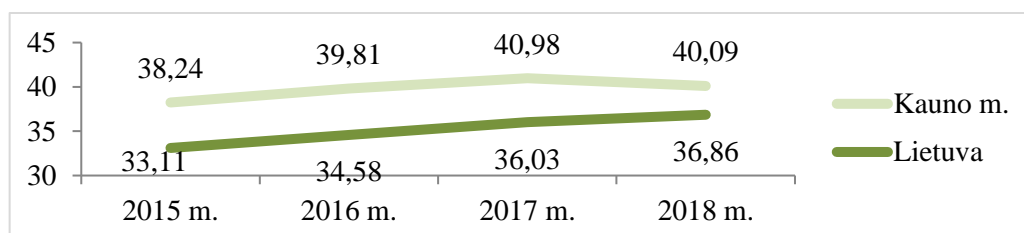

8 pav. Sergamumas ŽIV (B20–B24) 100 000 gyventojų 2015–2018 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Sergamumas II tipo cukriniu diabetu

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Lietuvoje naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu asmenų skaičius siekė 103 278, o Kauno miesto savivaldybėje 11 528. Lyginant Kauno miesto ir Lietuvos užregistruotų susirgimų II tipo cukriniu diabetu rodiklį pastebima, kad Kauno miesto 2015–2018 m. analizuojamas rodiklis buvo didesnis nei Lietuvos. Minėtu laikotarpiu Lietuvos rodiklis nuolat augo, o Kauno miesto nuo 2018 m. sumažėjo lyginant su 2017 m. (9 pav.).

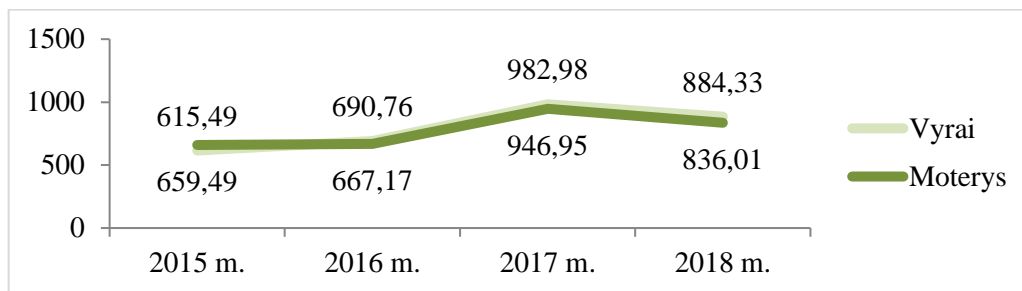

9 pav. Užregistruotų susirgimų II tipo cukriniu diabetu (E11) skaičius Lietuvoje ir Kauno mieste 1000 gyventojų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

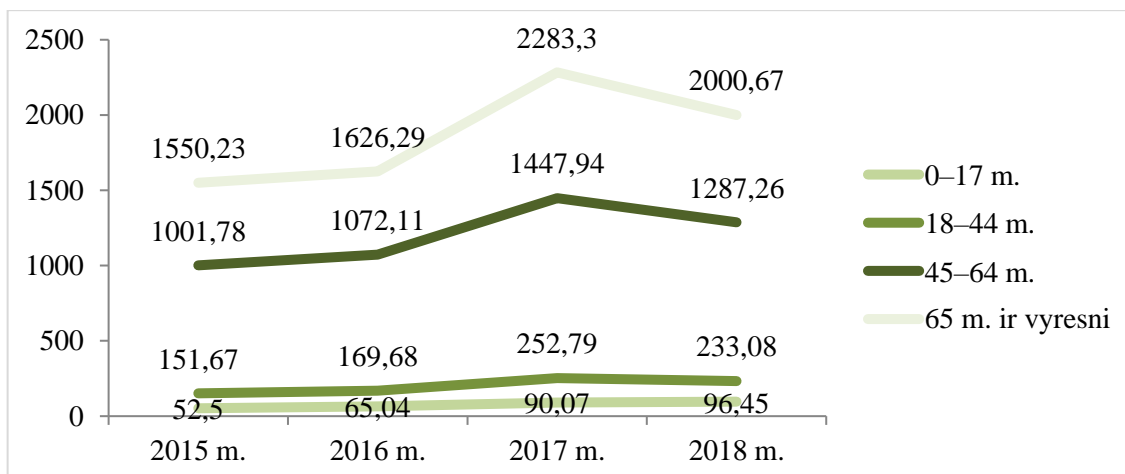

Analizuojant 2018 m. Kauno miesto gyventojų sergamumą įvairių tipų cukriniu diabetu pagal lytį pastebimas tiek vyrų, tiek moterų sergamumo mažėjimas, lyginant su 2017 m. Vyrų 2016–2018 m. laikotarpiu cukriniu diabetu sirgo kiek dažniau nei moterys (10 pav.).

10 pav. Sergamumas cukriniu diabetu 100 000 gyventojų pagal lytį 2015–2018 m. Kauno mieste
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

Palyginus Kauno miesto savivaldybės gyventojų sergamumą įvairių tipų cukriniu diabetu pagal amžiaus grupes, matyti, kad sergamumas 2015–2018 m. visose amžiaus grupėse nuo 2015 m. iki 2017 m. didėjo, o 2018 m. sumažėjo (išskyrus 0–17 m. amžiaus grupėje). Didžiausias sergamumas visu minėtu laikotarpiu buvo tarp 65 m. ir vyresnių gyventojų (11 pav.).

11 pav. Kauno miesto gyventojų sergamumas cukriniu diabetu 100 000 gyventojų pagal amžiaus grupes 2015–2018 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras

IŠVADOS

1. 29,4 proc. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių pateko į žaliają zoną, 54,9 proc. į geltonąją, o 15,7 proc. – raudonąją zoną.
2. Kauno miesto savivaldybėje 2018 m. lyginant su 2017 m. pagerėjo 31,4 proc. rodiklių, 7,8 proc. nepakito, o 60,8 proc. pablogėjo.
3. Kauno miesto savivaldybėje 2018 m. ketvirtadalis rodiklių buvo prastesni už Lietuvos vidurkį.
4. Geriausiai Kauno miesto savivaldybėje sekasi įgyvendinti pirmąją Lietuvos sveikatos programos tikslą „Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį“. Prasčiausiai sekasi įgyvendinti trečiąją Lietuvos sveikatos programos tikslą „Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą“.

REKOMENDACIJOS

Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl:

1. Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.
  - Skatinti vyresnio amžiaus gyventojus įsitraukti į fizinio aktyvumo veiklas siekiant pagerinti jų koordinaciją ir pusiausvyrą;
  - Gerinti viešųjų erdvių, pėsčiųjų takų priežiūrą šaltuoju laikotarpiu (valyti, barstyti šaligatvius ir kitas viešąsias erdves).
2. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui
  - Kreiptis į atsakingas institucijas dėl stacionarių taršos šaltinių objektų patikrinimų apimties didinimo, siekiant nustatyti neatitikimus teisės aktams bei pateikti rekomendacijas ir numatyti laikotarpį, per kurį neatitikimai turi būti pašalinti.
3. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais
  - Periodiškai peržiūrėti išduotų licencijų sąrašus ir įvertinus pagal Valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registrą, kai įmonė likviduota ir išregistruota iš juridinių asmenų registro, panaikinti alkoholinių gėrimų licencijų galiojimą pagal Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatas.
4. Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius
  - Steigti papildomas, gerai apmokamas darbo vietas, siekiant didinti galimybę slaugytojoms įsidarbinti ASPĮ.

Sveikatos priežiūros įstaigoms dėl:

1. Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.
  - Didinti gyventojų informuotumą apie žarnyno infekcines ligas, jų plitimo bei išvengimo būdus.
2. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B22, B23 (B23.0-B23.2, B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8-A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8)) 10 000 gyv.
  - Didinti gyventojų informuotumą apie ŽIV ir lytiškai plintančias ligas, jų plitimo bei išvengimo būdus;
  - Užtikrinti ankstyvos, anonimiškos diagnostikos prieinamumą.
3. 2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.
  - Didinti tėvų, auginančių vaikus iki 2 metų amžiaus, informuotumą apie tymų, epideminio parotito, raudonukės ligas, jų plitimo bei išvengimo būdus, galimas ligų komplikacijas;
  - Didinti tėvų, auginančių vaikus iki 2 metų amžiaus, informuotumą apie skiepus.
4. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.
  - Didinti rizikos grupių asmenų informuotumą apie įvairių tipų cukrinio diabeto rizikos veiksnius, galimas komplikacijas, ligos išvengimo būdus;
  - Skatinti šeimos gydytojus kviesti savo pacientus į „Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programą“.